

PROSEDUR OPERASI PIAWAI PENGURUSAN KES PENDAKAP GIGI YANG PALSU

PROGRAM KESIHATAN PERGIGIAN
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA
2021

PROSEDUR OPERASI PIAWAI PENGURUSAN KES PENDAKAP GIGI YANG PALSU

**Program Kesihatan Pergigian
Kementerian Kesihatan Malaysia**

2021

Penasihat
Dr. Fauziah binti Ahmad

Edisi Pertama 2021

@Program Kesihatan Pergigian KKM

Hak cipta terpelihara, tiada bahagian dari terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan dalam apa jua bentuk mekanikal atau elektronik kecuali setelah mendapat kebenaran penerbit

Perpustakaan Negara Malaysia   Data Pengkatalogan-dalam penerbitan

PROSEDUR OPERASI PIAWAI

PENGURUSAN KES PENDAKAP GIGI YANG PALSU

Editor: Dr. Fauziah binti Ahmad, Datin Dr. Nazita binti Yaacob

ISBN: 978-967-19520-0-9

1. *Orthodontic appliances*

2. *Dental instruments and apparatus*

3. *Teeth --Care and hygiene*

4. *Dentistry*

5. *Government publications--Malaysia*

I. Fauziah Ahmad, Dr. II. Nazita Yaacob, Datin Dr.

617.643

MOH/K/GIG/3.2020(GU)

Diterbitkan oleh,

Program Kesihatan Pergigian
Kementerian Kesihatan Malaysia
Aras 5, Blok E10, Kompleks E, Presint 1,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
62590 Putrajaya

Tel: 603 - 88834215

Faxs: 603 - 88886133

Email: ohd@moh.gov.my

Website: <http://ohd.moh.gov.my>

Facebook: www.facebook.com/pergigiankkm

PRAKATA

Pengarah Kanan (Kesihatan Pergigian) Kementerian Kesihatan Malaysia

Visi Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) adalah untuk memastikan pembangunan dan perkembangan sistem penjagaan kesihatan yang mampan, menerusi koordinasi bersama pelbagai pihak yang berkepentingan. Bagi membentuk sistem penjagaan kesihatan pergigian yang selamat di Malaysia, Program Kesihatan Pergigian KKM sebagai peneraju utama dalam perkhidmatan kesihatan pergigian di Malaysia, komited dalam usaha menerapkan pengetahuan, ke arah membudayakan kualiti dan keselamatan dalam penyampaian perkhidmatan penjagaan kesihatan pergigian menerusi pencegahan dan rawatan yang terbaik dan selamat untuk masyarakat.

Namun begitu, bidang pergigian di Malaysia sebagai sebuah profesion yang dihormati dan telah mengecapi pelbagai kemajuan sains dan teknologi sejak sekian lama, tidak terkecuali daripada menerima ancaman pengamalan pergigian haram termasuklah pengamalan pendakap gigi yang palsu. Perkhidmatan yang tidak bertauliah, tidak berkualiti dan tidak selamat ini memberi kesan buruk terhadap fizikal, emosi, fisiologi, kewangan serta menjejaskan kesihatan pesakit.

Bagi menangani peningkatan pengamal pergigian haram yang semakin berleluasa ini, Program Kesihatan Pergigian KKM telah menerbitkan Prosedur Operasi Piawai Pengurusan Kes Pendakap Gigi yang Palsu demi memastikan pengurusan kes-kes berkaitan di Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Primer dan Kepakaran KKM dapat diurus dengan lebih sistematik.

Adalah diingatkan bahawa pengamal pergigian memainkan peranan yang penting dalam memastikan kualiti perkhidmatan kesihatan pergigian yang disampaikan sentiasa berada di tahap yang tinggi, agar setanding dengan negara-negara maju lain. Besarlah harapan saya agar Prosedur Operasi Piawai ini menjadi pegangan pengamal pergigian KKM dalam pengurusan kes pendakap gigi yang palsu agar isu ini dapat ditangani dengan baik, ke arah perkhidmatan yang berkualiti dan selamat kepada semua pesakit.

DR. NOORMI BINTI OTHMAN

PENDAHULUAN

Pengamal pergigian haram menjadi duri dalam daging kepada pelaksanaan perkhidmatan kesihatan pergigian yang berkualiti dan selamat sejak dahulu lagi. Trend terkini menunjukkan terdapat peningkatan pengamal pergigian haram di dalam negara samada di bandar atau luar bandar, dan trend ini dijangka akan terus meningkat.

Pemasangan pendakap gigi yang palsu merupakan salah satu agenda terbaru dalam perkhidmatan yang ditawarkan oleh pengamal pergigian haram ini. Seperti prosedur-prosedur lain yang dijalankan oleh pengamal pergigian haram, ia bukan sahaja menyalahi undang-undang tetapi juga berpotensi tinggi untuk memudaratkan kesihatan mulut pesakit.

Apa yang lebih merisaukan adalah pendakap gigi ini sering dipandang sebagai satu fesyen dan digunakan untuk tujuan kecantikan¹ serta melambangkan kelas sosio-ekonomi yang tinggi. Hal ini merupakan suatu cabaran baharu dalam menangani isu pengamal pergigian haram. Adalah amat penting bagi semua pengamal pergigian untuk menjaga reputasi profesion pergigian daripada pengamal pergigian haram serta melindungi kepentingan rakyat dalam memastikan peningkatan status kesihatan pergigian secara keseluruhannya.

Prosedur Operasi Piawai ini diharap dapat menjadi medium yang berguna bagi pengamal pergigian berdaftar di Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM), dalam tugas harian mereka, terutama dalam menguruskan kes pendakap gigi yang palsu.

KANDUNGAN

PRAKATA	i
PENDAHULUAN	ii
KANDUNGAN	iii
1.0 PENGENALAN	1
1.1 Tujuan	1
1.2 Konsep Pendakap Gigi Yang Palsu	1
1.3 Isu Pendakap Gigi Yang Palsu	2
1.4 Potensi Bahaya Memakai Pendakap Gigi Yang Palsu	3
2.0 RASIONAL	4
3.0 OBJEKTIF	5
3.1 Objektif Umum	5
3.2 Objektif Khusus	5
4.0 SKOP	5
5.0 PROSEDUR PENGURUSAN PESAKIT OLEH PEGAWAI PERGIGIAN DI KLINIK PERGIGIAN PRIMER BAGI PESAKIT YANG MEMAKAI PENDAKAP GIGI YANG PALSU	5
5.1 Pendaftaran Pesakit	5
5.2 Pemeriksaan Pesakit	5
5.3 Laporan kepada Unit Penguatkuasaan Pergigian	6
5.4 Rujukan kepada Pakar Ortodontik	6
6.0 PROSEDUR PENGURUSAN PESAKIT OLEH PAKAR ORTODONTIK DI KLINIK PAKAR ORTODONTIK BAGI PESAKIT YANG MENGUNAKAN PENDAKAP GIGI YANG PALSU	7
6.1 Pendaftaran pesakit	7
6.2 Rujukan dari Pegawai Pergigian	7
6.3 Pemeriksaan Pesakit	7
6.4 Pengambilan Rekod Pesakit	7
6.5 Prosedur Nyahlekat Pendakap Gigi Yang Palsu	8
6.6 Rujukan Ke Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Primer atau Kepakaran lain dan Discaj	8

7.0	RUJUKAN	9
8.0	LAMPIRAN	10
	Lampiran A:	11
	Carta Aliran 1: Pengurusan Pesakit oleh Pegawai Pergigian di Klinik Pergigian Primer Bagi pesakit yang Memakai Pendakap Gigi Yang Palsu	
	Lampiran B:	12
	Borang Penerimaan Aduan (Lampiran 1)	
	Lampiran C	13
	Surat Akuan Tidak Setuju Rawatan/ Prosedur PER/ REFUSE/ 2016 (Lampiran 4) (AOR Form)	
	Lampiran D	14
	Carta Aliran 2: Pengurusan Pesakit oleh Pakar Ortodontik di Klinik Pakar Ortodontik Bagi Pesakit yang Memakai Pendakap Gigi Yang Palsu	
	Lampiran E	15
	Borang Keizinan Fotografi/ Multimedia PER/ FOTO/ 2016 (Lampiran 3)	
	Lampiran F	16
	Borang PGKebenaran/ TPC-OHCIS-2/ 2016 (Lampiran 12)	
9.0	GLOSARI	17
10.0	PENGHARGAAN	18

PROSEDUR OPERASI PIAWAI PENGURUSAN KES PENDAKAP GIGI YANG PALSU

1.0 PENGENALAN

1.1 Tujuan

Prosedur Operasi Piawai ini disediakan bagi pengurusan kes pendakap gigi yang palsu bagi semua pengamal pergigian berdaftar di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia.

Ianya dihasilkan bagi memudahkan pengamal pergigian di Kementerian Kesihatan Malaysia menguruskan kes-kes pendakap gigi yang palsu di peringkat primer maupun kepakaran.

1.2 Konsep Pendakap Gigi Yang Palsu

1.2.1 Maksud Pendakap Gigi Yang Palsu

Pendakap gigi yang palsu boleh ditakrifkan sebagai pendakap gigi yang menyerupai aplians tetap ortodontik yang dipasang ke atas gigi pelanggan oleh pengamal pergigian haram. Pendakap gigi yang palsu telah mengalami evolusi dari sekadar pelaksanaan sendiri ala *Do-It-Yourself* (DIY) yang boleh ditanggalkan kepada pendakap yang mempunyai *bracket*, wayar dan juga aksesori elastomerik yang dilekat pada gigi.

Bracket yang digunakan dalam pendakap gigi yang palsu didapati tidak mempunyai ciri-ciri khas untuk mencapai pergerakan gigi secara efisien² sepertimana yang digunakan dalam rawatan ortodontik. Walaupun *bracket* dan wayar mungkin asli, terma pendakap gigi yang palsu masih digunakan bagi menyatakan pendakap gigi ini dipasang oleh pengamal pergigian haram dan tidak berdaftar.

1.2.2 Cara Pelaksanaan

Pendakap gigi yang palsu dilaksanakan melalui:

- i. Perkhidmatan pemasangan yang dihebahkan secara terbuka melalui media sosial
- ii. Sesetengah peralatan dan bahan boleh diperolehi dengan mudah bagi pemasangan sendiri

- iii. Pembekal atau pengamal yang tidak bertauliah kebiasaannya belajar memasang pendakap gigi yang palsu dari *Youtube* dan rakan-rakan mereka³
- iv. Pembekal atau pengamal yang tidak bertauliah kebiasaannya beroperasi di hotel, rumah atau salun kecantikan
- v. Kos pendakap gigi dilihat sebagai lebih rendah. Namun, kos tersebut adalah bagi pemasangan secara *one-off*. Terdapat pembekal yang mengenakan caj bagi rawatan susulan. Jika dibandingkan, rawatan pergigian profesional kebiasaannya mengambil masa rawatan lebih kurang selama 2 tahun dan akauntabel dan komited terhadap hasil disepanjang rawatan tersebut.
- vi. Pemasaran, promosi dan gambar yang berwarna-warni secara *online* menarik minat orang ramai.

1.3 Isu Pendakap Gigi Yang Palsu

1.3.1 Pelanggan

Kebanyakan pelanggan adalah terdiri daripada kalangan remaja atau belia. Seseengah pelanggan menganggap perkhidmatan yang diberi adalah asli.

Kesedaran terhadap bahaya pendakap gigi yang palsu adalah rendah di kalangan pelajar sekolah di negara kita⁴. Seseengah pula mahu memakai pendakap gigi yang palsu sebagai perkakas fesyen atau menggunakan perkhidmatan tersebut atas sebab tekanan sosial. Pelanggan tertarik dengan kos pendakap gigi tersebut yang rendah dan rawatan yang tidak melibatkan cabutan gigi.

1.3.2 Trend

Secara am, pendakap gigi yang palsu dikenali sebagai *Real Braces* atau Pendakap Gigi Tulen.

Bilangan pembekal atau pengamal yang tidak bertauliah ini semakin bertambah di dalam media sosial. Terdapat banyak iklan pendakap gigi yang palsu di media sosial dengan pelbagai reka bentuk dan warna untuk menarik minat orang awam untuk memakai pendakap gigi yang palsu ini.

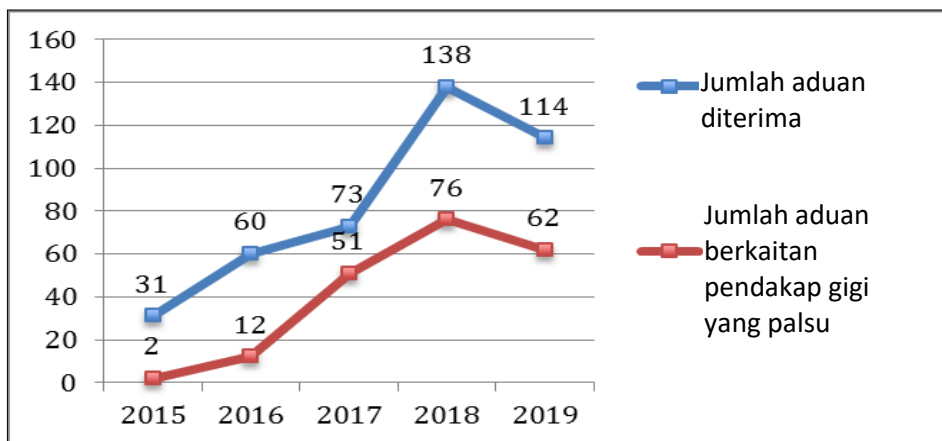
Berdasarkan statistik yang direkodkan oleh Cawangan Perundangan dan Penguatkuasaan Pergigian Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM), kes

pemakaian pendakap gigi yang palsu semakin meningkat⁵. Dianggarkan, masih banyak kes-kes seperti ini tidak dilaporkan.

Jadual 1: Kes aduan berkenaan pengamal pergigian haram (2015 – 2019)

Tahun	Jumlah Aduan Diterima	Jumlah Pemakai Pendakap Gigi Yang Palsu Yang Berkaitan Dengan Aduan
2015	31	2
2016	60	12
2017	73	51
2018	138	76
2019	114	62

Gambar Rajah 1: Trend kes aduan berkenaan pengamal pergigian haram (2015 – 2019)

1.4 Potensi Bahaya Memakai Pendakap Gigi Yang Palsu

1.4.1 Penyakit Berjangkit

Pemakai pendakap gigi yang palsu berisiko mendapat serta menyebarkan penyakit berjangkit seperti Hepatitis dan *Human Immunodeficiency Virus* (HIV) melalui jangkitan silang⁶.

1.4.2 Masalah Kebersihan Mulut

Pendakap gigi yang palsu dipasang pada pelanggan atau pesakit tanpa mengambil kira status kebersihan mulut mereka terlebih dahulu. Pesakit juga tidak diberi latihan atau teknik pembersihan gigi dan tunjuk ajar untuk

memastikan kebersihan mulut mencapai tahap yang baik. Hal ini boleh menyebabkan dekalsifikasi enamel gigi, karies dan penyakit gusi.

1.4.3 Masalah Kegigian

Pemakaian pendakap gigi yang palsu mengakibatkan potensi pergerakan gigi tanpa kawalan yang boleh menyebabkan:

- i. Penyakit gusi
- ii. Penyusutan tulang alveolar
- iii. Gigi semakin longgar
- iv. Masalah maloklusi yang lebih serius.

1.4.4 Potensi Terdedah Kepada Bahan Bertoksik

Kandungan logam di dalam *bracket*⁷ dan *arch wire* serta jenis bahan lekatan yang digunakan untuk melekatkan *bracket* pada gigi tidak diketahui tahap keselamatannya.

2.0 RASIONAL

Prosedur Operasi Piawai disediakan untuk mengurus kes pendakap gigi yang palsu berdasarkan perkara berikut:

- i. Pesakit meminta nyahlekat pendakap gigi yang palsu
- ii. Pesakit mengunjungi fasiliti kesihatan pergigian di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia untuk mendapatkan rawatan akibat daripada komplikasi pemakaian pendakap gigi yang palsu
- iii. Berdasarkan statistik yang direkodkan oleh Cawangan Penguatkuasaan Pergigian di Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM), kes pemakaian pendakap gigi yang palsu semakin meningkat. Walaubagaimanapun, masih terdapat banyak lagi kes yang tidak dilaporkan.

3.0 OBJEKTIF

3.1 Objektif Umum

Menyediakan satu panduan bagi menguruskan kes pendakap gigi yang palsu di fasiliti kesihatan pergigian Kementerian Kesihatan Malaysia.

3.2 Objektif Khusus

- i. Mewujudkan panduan pengurusan kes pendakap gigi yang palsu di Klinik Pergigian Primer
- ii. Mewujudkan panduan pengurusan kes pendakap gigi yang palsu di Klinik Pakar Ortodontik
- iii. Menyediakan panduan dalam memberi khidmat nasihat kepada pesakit yang ingin melaporkan kes pendakap gigi yang palsu kepada Unit Penguatkuasaan Pergigian Jabatan Kesihatan Negeri.

4.0 SKOP

Panduan ini digunapakai bagi fasiliti kesihatan pergigian KKM yang memberi Perkhidmatan Pergigian Primer dan Kepakaran Ortodontik.

5.0 PROSEDUR PENGURUSAN PESAKIT OLEH PEGAWAI PERGIGIAN DI KLINIK PERGIGIAN PRIMER BAGI PESAKIT YANG MEMAKAI PENDAKAP GIGI YANG PALSU

Carta aliran bagi pengurusan pesakit yang menggunakan pendakap gigi yang palsu oleh Pegawai Pergigian di Klinik Pergigian Primer adalah seperti **Lampiran A**.

5.1 Pendaftaran Pesakit

Pesakit didaftarkan mengikut prosedur sedia ada.

5.2 Pemeriksaan Pesakit

- i. Aduan pesakit dan riwayat aduan diambil
- ii. Pemeriksaan klinikal dan penyiasatan lanjut dijalankan mengikut keperluan
- iii. Kesahihan kes pendakap gigi yang palsu dikenal pasti

- iv. Pesakit dinasihatkan untuk membuat laporan ke Unit Penguatkuasaan Pergigian di Jabatan Kesihatan Negeri.
- v. Pesakit perlu diberi penjelasan, sekiranya aduan dibuat kepada pihak Kementerian Kesihatan Malaysia, tuntutan terhadap apa-apa perjanjian antara pesakit dan pemberi perkhidmatan (*illegal practitioner*) tidak akan memihak kepada pemberi perkhidmatan kerana mereka merupakan pengamal tidak berdaftar.

5.3 Laporan kepada Unit Penguatkuasaan Pergigian

- i. Sekiranya pesakit **bersetuju** membuat laporan, pesakit perlu mengisi Borang Penerimaan Aduan (Lampiran 1) seperti **Lampiran B**. Hanya Bahagian A yang perlu diisi oleh pesakit
- ii. Borang dihantar melalui Pegawai Pergigian ke Unit Penguatkuasaan Pergigian di Jabatan Kesihatan Negeri dengan **SEGERA** di dalam sampul bertanda **SULIT**
- iii. Pegawai Pergigian perlu memaklumkan kepada pesakit bahawa pesakit akan dihubungi oleh pegawai dari Unit Penguatkuasaan Pergigian untuk tindakan susulan
- iv. Sekiranya pesakit **tidak bersetuju** membuat laporan, terus ke langkah seterusnya (rujuk Lampiran A).

5.4 Rujukan kepada Pakar Ortodontik

- i. Semua pesakit yang memakai pendakap gigi yang palsu perlu dinasihatkan untuk nyahlekat pendakap gigi yang palsu di Klinik Pakar Ortodontik yang berdekatan
- ii. Sekiranya pesakit **bersetuju**, Pegawai Pergigian perlu:
  - a. Membuat surat rujukan dan mendapatkan janji temu dari Klinik Pakar Ortodontik
  - b. Menyatakan di dalam surat rujukan samada pesakit telah mengisi Borang Penerimaan Aduan (Lampiran 1) atau tidak
  - c. Memberi rawatan kecemasan yang bersangkutan dengan aduan pesakit serta rawatan kecemasan lain yang difikirkan perlu dengan persetujuan pesakit
  - d. Memberi nasihat kepada pesakit untuk hadir ke janji temu di Klinik Pakar Ortodontik.

- iii. Sekiranya pesakit **tidak bersetuju** untuk nyahlekat pendakap gigi palsu, Pegawai Pergigian perlu:
  - a. Memberi rawatan kecemasan sahaja
  - b. Menasihatkan pesakit tentang bahaya pendakap gigi yang palsu jika dibiarkan dan tidak dinyahlekat
  - c. Meminta pesakit mengisi Surat Aduan Tidak Setuju Rawatan/ Prosedur PER/REFUSE/2016 (Lampiran 4) (AOR Form) seperti **Lampiran C**.

6.0 PROSEDUR PENGURUSAN PESAKIT OLEH PAKAR ORTODONTIK DI KLINIK PAKAR ORTODONTIK BAGI PESAKIT YANG MENGGUNAKAN PENDAKAP GIGI YANG PALSU

Carta aliran bagi pengurusan di Klinik Pakar Ortodontik bagi pesakit yang menggunakan pendakap gigi yang palsu adalah seperti **Lampiran D**

6.1 Pendaftaran Pesakit

Pesakit didaftarkan mengikut prosedur sedia ada.

6.2 Rujukan dari Pegawai Pergigian

- i. Surat rujukan dari Pegawai Pergigian diterima
- ii. Kenal pasti maklumat dari surat rujukan sama ada pesakit telah membuat aduan ke Unit Penguatkuasaan Pergigian di Jabatan Kesihatan Negeri

6.3 Pemeriksaan Pesakit

- i. Aduan pesakit dan riwayat aduan diambil
- ii. Pemeriksaan klinikal dan penyiasatan lanjut dijalankan mengikut keperluan
- iii. Kesahihan pendakap gigi yang palsu dikenal pasti.

6.4 Pengambilan Rekod Pesakit

- i. Rekod yang lengkap diambil untuk tujuan *medico-legal*

- ii. Sebelum nyahlekat pendakap gigi palsu, Pakar Ortodontik perlu mengambil rekod seperti:
  - a. Foto *intraoral*
  - b. Radiograf (jika perlu)
- iii. Dalam kes tertentu, Pakar Ortodontik perlu mengambil foto selepas nyahlekat pendakap gigi palsu. Contoh: terdapat dekalsifikasi enamel
- iv. Pesakit dimaklumkan tujuan rekod diambil
- v. Borang Keizinan Fotografi/Multimedia PER/FOTO/2016 (Lampiran 3) seperti **Lampiran E** perlu diisi sebelum pengambilan foto *intraoral* pesakit
- vi. Semua rekod yang diambil perlu disimpan di tempat yang telah ditetapkan.

6.5 Prosedur Nyahlekat Pendakap Gigi Yang Palsu

- i. Bagi pesakit yang telah membuat aduan ke Unit Penguatkuasaan Pergigian di Jabatan Kesihatan Negeri, Pakar Ortodontik perlu memastikan bahawa pesakit telah dihubungi oleh pegawai dari Unit Penguatkuasaan Pergigian sebelum menyahlekat pendakap gigi yang palsu. Hubungi Unit Penguatkuasaan Pergigian untuk kepastian atau perbincangan (jika perlu)
- ii. Pesakit perlu memberi kebenaran untuk nyahlekat pendakap gigi palsu dengan menandatangani Borang PGKebenaran/TPC-OHCIS-2/2016 (Lampiran 12) seperti **Lampiran F**
- iii. Alat pemegang tidak perlu diberikan kepada pesakit selepas nyahlekat pendakap gigi palsu.

6.6 Rujukan Ke Perkhidmatan Kesihatan Pergigian Primer atau Kepakaran lain dan Discaj

- i. Pesakit perlu dirujuk ke Perkhidmatan Kesihatan Pergigian primer atau kepakaran berkaitan jika memerlukan rawatan pergigian lain
- ii. Pesakit didiscaj dari Unit Kepakaran Ortodontik selepas nyahlekat pendakap gigi palsu dan tiada janji temusulan diberikan.

7.0 RUJUKAN

1. AR Ishak. (2018). Combating illegal dentistry. MDA News. MDA Publications. 30-6
2. SH. Nasir, N Abu Bakar, R Samad (2018). Element And Microstructural Analysis Of Fake, Real And Standard Orthodontic Brackets. *Journal of Physics:Conference Series*. 1073 052002
3. Bride-to-be fined RM25,000 for providing unregistered dental brace fitting service | New Straits Times | Malaysia General Business Sports and Lifestyle News.(n.d.).RetrievedJuly29,2017,from <https://www.nst.com.my/news/2016/09/171274/bride-be-fined-rm25000-providing-unregistered-dental-brace-fitting-service>
4. DMS. Kamaruzaman, SC. Chiew, MA. Bujang, YR. Pang, JQW. Low, R.Mat Shafie. (2019). Fake Braces Cases Among Teenagers In Manjung, Perak. *Perak Medical Journal*. Perak Research Journal. Vol 1 No. 2
5. Laporan Tahunan Cawangan perundangan dan Penguatkuasaan Pergigian, Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) 2019
6. Beware of illegal orthodontists - Nation | The Star Online. (n.d.). Retrieved March 24, 2018, from <https://www.thestar.com.my/news/nation/2016/09/08/beware-of-illegal-orthodontists-those-who-go-to-unqualified-people-at-risk-of-being-infected-with-hi/>
7. Wipatayotin A. Doctors warn fashionable dental braces can kill. Bangkok Post [Serial Online] 2018. Available from <https://www.bangkokpost.com/news/general/1393582/doctors-warn-fashionable-dental-bracescan-kill>. Accessed in 2018 (Jul 23)

8.0 LAMPIRAN

Lampiran A : Carta Aliran 1: Pengurusan Pesakit oleh Pegawai Pergigian di Klinik Pergigian Primer Bagi pesakit yang Memakai Pendakap Gigi Yang Palsu

Lampiran B : Borang Penerimaan Aduan (Lampiran 1)

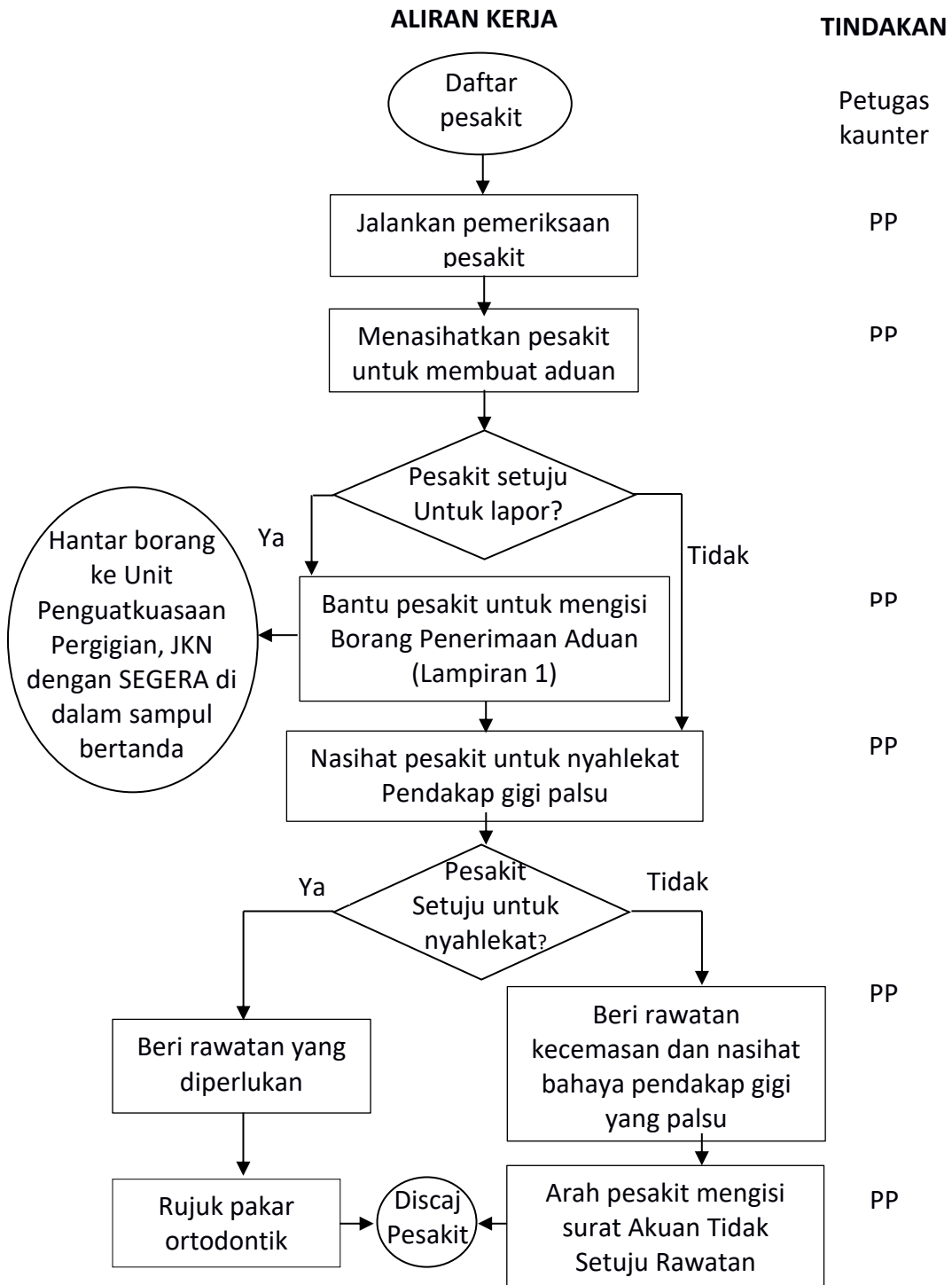
Lampiran C : Surat Akuan Tidak Setuju Rawatan/ Prosedur PER/REFUSE/2016 (Lampiran 4) (AOR Form)

Lampiran D : Carta Aliran 2: Pengurusan Pesakit oleh Pakar Ortodontik di Klinik Pakar Ortodontik Bagi Pesakit yang Memakai Pendakap Gigi Yang Palsu

Lampiran E : Borang Keizinan Fotografi/ Multimedia PER/ FOTO/ 2016 (Lampiran 3)

Lampiran F : Borang PGKebenaran/ TPC-OHCIS-2/ 2016 (Lampiran 12)

Carta Aliran 1: Pengurusan Pesakit oleh Pegawai Pergigian di Klinik Pergigian Primer Bagi Pesakit Yang Memakai Pendakap Gigi Yang Palsu

Borang Penerimaan Aduan (Lampiran 1)

No. Daftar Aduan :

CARA ADUAN :		☐ Pengadu Hadir	☐ Telefon/e-mel/ Surat dll	☐ Informasi (terus ke bhg B)
A. MAKLUMAT MENGENAI PENGADU				
Nama	:			
Jantina	:		Umur :	
Alamat	:			
No. KPPN	:			
No. Telefon	:	(Pej)	-	(R) (H/P)
Emel	:			
B. MAKLUMAT MENGENAI ADUAN				
Tarikh & Masa Aduan Diterima	:			
Nama Pengamal yang disyaki	:			
Alamat Premis/ Organisasi Yang Diadu	:			
Tajuk Aduan	:			
C. BUTIRAN ADUAN (apa berlaku, di mana, bila, siapa terlibat) - Gunakan lampiran jika perlu				
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>				
D. ULASAN PA/ TP(CPP)/ TPKN(G) (Sila tandakan ✓ di kotak berkenaan)				
☐	Tindakan MPM			
☐	Tindakan UPP			
☐	Siasatan awal			
				<p>.....</p> <p>(Tandatangan & Cop)</p>

**Surat Akuan Tidak Setuju Rawatan/ Prosedur PER/ REFUSE/ 2016 (Lampiran 4)
(AOR Form)**

Lampiran 4

HOSPITAL _____

SURAT AKUAN TIDAK SETUJU RAWATAN/PROSEDUR

PER/REFUSE/2016

Saya, _____ No. KP/ID _____
adalah *pesakit sendiri/ibu/bapa/suami/isteri/anak/penjaga/saudara kepada pesakit,
_____ No. KP/ID _____
tidak bersetuju menerima rawatan/prosedur _____
ke atas *saya/pesakit. Saya mengakui bahawa saya telah dimaklumkan dengan terperinci mengenai
rawatan/prosedur tersebut termasuklah keperluan dan kebaikannya.

Saya juga telah dimaklumkan dan memahami risiko-risiko yang boleh dihadapi jika rawatan/
prosedur ini tidak dilakukan.

Saya mengaku bahawa keputusan ini adalah di atas kerelaan diri saya sendiri. Saya akan
bertanggungjawab sepenuhnya ke atas sebarang kemungkinan akibat tindakan saya ini.

Saya mengakujaji tidak akan mengambil sebarang tindakan undang-undang terhadap pihak
hospital atau mana-mana pihak lain yang berkenaan sekiranya berlaku sebarang perkara yang tidak
diingini akibat daripada keputusan saya ini.

Tandatangan : _____
(*Pesakit/ibu/bapa/suami/isteri/anak/penjaga/saudara,
nyatakan hubungan: _____)
Alamat : _____
No. Telefon : _____
Tarikh : _____

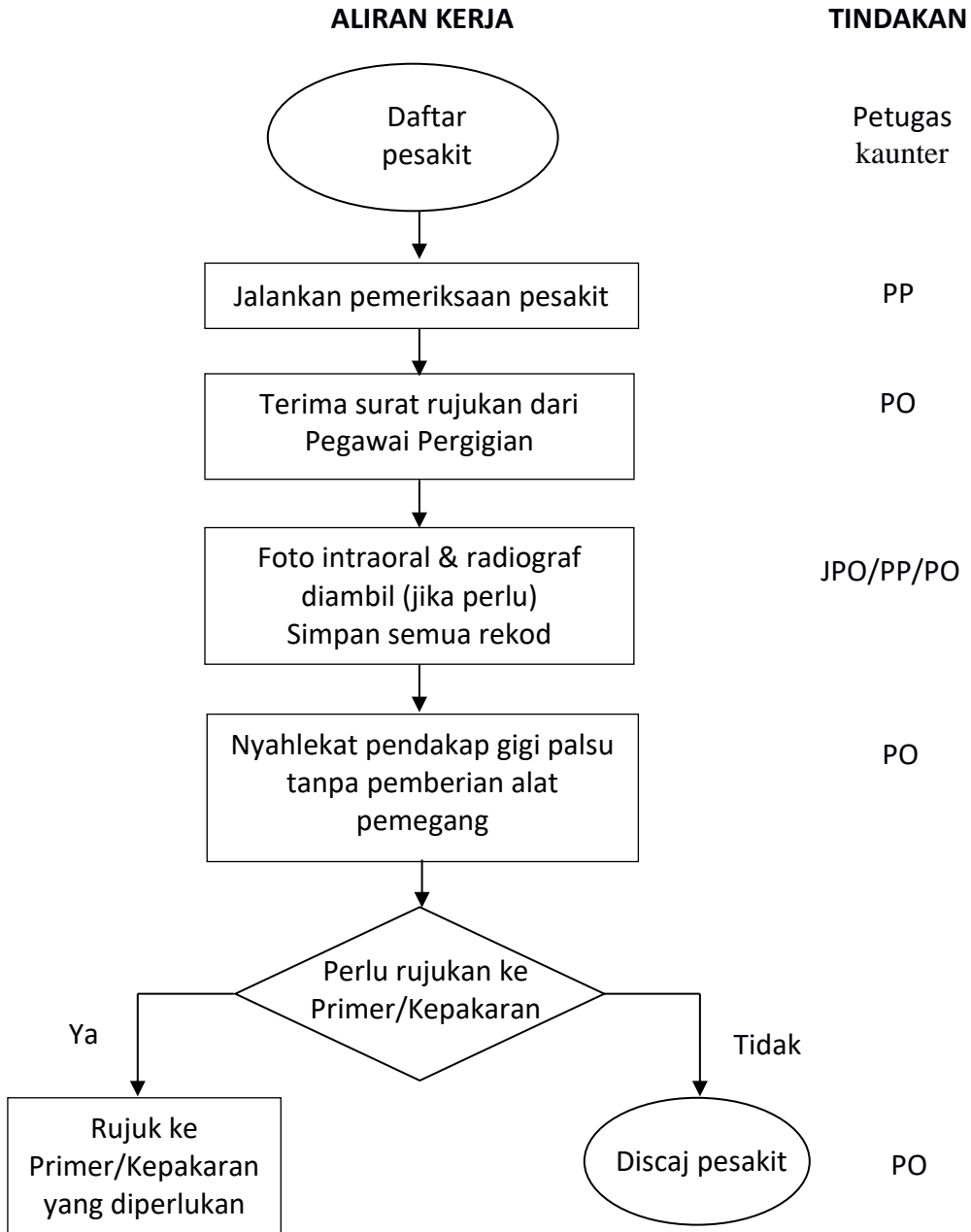
Tandatangan penterjemah: _____
(jika ada)
Nama Penterjemah: _____
No. KP/ID : _____
Tarikh : _____
Bahasa yang digunakan: _____

Tandatangan Doktor : _____
Nama Doktor : _____
No. MPM : _____
Tarikh : _____
Cap Jawatan : _____

Tandatangan saksi : _____
Nama saksi : _____
No. KP/ID : _____
Jawatan : _____
Tarikh : _____

*Potong yang tidak berkenaan

Carta Aliran 2: Pengurusan Pesakit oleh Pakar Ortodontik di Klinik Pakar Ortodontik Bagi Pesakit yang Memakai Pendakap Gigi Yang Palsu

Borang Keizinan Fotografi/ Multimedia PER/ FOTO/ 2016 (Lampiran 3)

HOSPITAL _____

BORANG KEIZINAN FOTOGRAFI/MULTIMEDIA

PER/PHOTO/2016

Nama pesakit : _____
 No. KP/ID : _____
 MRN : _____

Ditandakan dalam gambarajah di bawah, bahagian badan yang akan dirakam imejnya (jika berkenaan):

Bahagian badan dalam perkataan:

(1) _____
 (2) _____
 (3) _____
 (4) _____
 (5) _____

Saya, *pesakit sendiri/ibu/bapa/penjaga/suami/isteri/saudara kepada pesakit yang namanya tertera di atas, dengan ini bersetuju dan memberi keizinan untuk *fotografi/rakaman multimedia diambil ke atas *saya/pesakit, seperti yang ditandakan di atas, bagi tujuan diagnosa, perawatan, pembelajaran, akademik dan penyelidikan sahaja. Rakaman ini tidak akan diterbitkan bagi tujuan komersial atau peribadi. Walau bagaimanapun, saya bersetuju dan memberi kebenaran untuk rakaman ini digunakan bagi promosi kesihatan atau pembelajaran. Saya difahamkan bahawa kerahsiaan dan kehormatan diri *saya/pesakit akan dilindungi sebaik mungkin.

Tandatangan *pesakit/pemberi izin : _____
 Nama pemberi izin : _____
 Hubungan dengan pesakit: _____
 No. KP/ID pemberi izin : _____
 Tarikh : _____

Penterjemah (jika ada):

Tandatangan : _____
 Nama : _____
 No. KP/ID : _____
 Tarikh : _____
 Bahasa yang digunakan: _____

Pemohon:

Tandatangan : _____
 Nama : _____
 Jawatan : _____
 No. KP/ID : _____
 Tarikh : _____

Saksi:

Tandatangan : _____
 Nama : _____
 Jawatan : _____
 No. KP/ID : _____
 Tarikh : _____

*Potong yang tidak berkenaan

Borang PGKebenaran/ TPC-OHCIS-2/ 2016 (Lampiran 12)

Lampiran 12

PGKebenaran/TPC-OHCIS-2/2016

**KEBENARAN UNTUK RAWATAN PERGIGIAN
KEMENTERIAN KESIHATAN MALAYSIA**

Saya ..... No.MyKad/Pasport* .....
(Seperti dalam kad pengenalan)

mengesahkan saya/anak saya/anak di bawah jagaan saya* .....
(Nama anak/anak dibawah jagaan)

No.MyKid/MyKad/Pasport* ..... telah menjalani pemeriksaan pergigian.
(Anak/anak dibawah jagaan)

Saya telah diberi penerangan berkaitan tujuan dan risiko rawatan pergigian serta memahami penerangan berkaitan dengan rawatan yang akan dijalankan.

Dengan ini, saya memberi kebenaran ke atas rawatan pergigian berikut:

<u>Sendiri/Ibubapa/Penjaga*</u>	<u>Saksi</u>
Tandatangan :	Tandatangan: .....
Nama :	Nama: .....
No. MyKad/Pasport*:	No. MyKad/Pasport*: .....
Tarikh:	Tarikh:

* Potong mana yang tidak berkenaan

9.0 GLOSARI

PP	Pegawai Pergigian
PPP	Pembantu Pembedahan Pergigian
PO	Pakar Ortodontik
JPO	Juruterapi Pergigian Pos Basik Ortodontik
JKN	Jabatan Kesihatan Negeri

10.0 PENGHARGAAN

Jawatankuasa Kerja:

- i. Dr. Loke Shuet Toh
Pakar Perunding Kanan
Ortodontik
- ii. Dr. Hjh Rashidah binti Hj Dato' Burhanuddin
Pakar Perunding Kanan
Ortodontik
- iii. Dr. Ruslan bin Dato' Sulaiman
Pakar Perunding Kanan
Ortodontik
- iv. Dr. Saravanan Alagu
Pakar Ortodontik
Unit Ortodontik
KP Mak Mandin
Pulau Pinang
- v. Dr. Nora Rizka binti Mohammad
Pakar Ortodontik
Unit Ortodontik
KP Setapak
WPKL & Putrajaya
- vi. Dr. Juhaida binti Salleh
Pakar Ortodontik
Unit Ortodontik
KP Senawang
Negeri Sembilan
- vii. Dr. Tan Siew Cheh
Pakar Ortodontik
Unit Pakar Ortodontik
KP Port Dickson
Negeri Sembilan
- viii. Dr. Wan Salbiah binti Wan Abdul Razak
Pakar Ortodontik
Unit Pakar Ortodontik
KP Kuala Lumpur
WPKL & Putrajaya

Editor:

- i. Dr. Fauziah binti Ahmad
- ii. Datin Dr. Nazita binti Yaacob
- iii. Dr. Muhamad Faris bin Muhamad Noor
- iv. Pn. Azirah binti Muhammad

ISBN 978-967-19520-0-9

9 7 8 9 6 7 1 9 5 2 0 0 9